

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационния труд на Георги Георгиев „**Специфика и динамика на спортната телевизионна журналистика (Проблеми и предизвикателства пред футболния коментар)**“ за придобиване на образователната и научна степен „ Доктор“ в Професионално направление 3.5 Обществени комуникации и информационни науки Докторска програма по „Журналистика“

научен ръководител: доц. д-р Стела Ангова
рецензент проф. д-р Добринка Пейчева-
ЮЗУ „Неофит Рилски“

Защитата на дисертационния труд на Георги Георгиев, редовен докторант в катедра „Медии и обществени комуникации“ се осъществява на основание на чл.9 от ЗРАСРБ , чл.30, ал.3, чл.31 от ППЗРАСРБ и чл. 99 от Правилника за учебната дейност на УНСС, заповед №343/16.02.2021 г на Ректора на УНСС, решение на Катедрения съвет на катедра „Медии и обществени комуникации“ (Протокол 8/24.02.2022 г.) и решение на Факултетния съвет на факултет Икономика на инфраструктурата (Протокол №23/08.03.2022) при УНСС.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на Научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед 524 от 11. 03.2022 г.на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът Георги Георгиев е свързан с проблематиката на дисертационния си труд. Той е свързан със спортната журналистика от много години. Георгиев е коментатор на футболни двубои от шампионата на Испания - Ла Лига, водещ на телевизионните коментарни студиа към

различни първенства. Бил е водещ на първото в български ефир специализирано предаване за испански футбол - "Ла Лига дневник" и т.н. Редовен докторант в катедрата е от 2019 г. Справил се успешно с всички изискуеми законови задължения в рамките на катедрата и УНСС.

Структура и обем на дисертационния труд

258 са страниците на дисертационния труд. Към него за приложени материали в рамките на 30 стр. Дисертацията се състои от увод, четири глави, заключение, използвана литература. 78 са източници на които се позовава дисертантът - 23 на български и 55 на английски език. В дисертационния текст са налични 6 авторски таблици, 33 графики и 2 инфографики, визуализиращи различните резултати от проведени от автора две социологически изследвания.

Обща характеристика на представения дисертационен труд

Целта, която си е поставил дисертантът в представения труд е да бъдат открити проблемите, с които се сблъскват телевизионните футболни коментатори днес. Рамкирайки целта си, дисертантът има предвид откриването на онези проблеми, които подпомогат извеждането и развитието работещи модели за спортен коментар, които да са релевантни както на отразяването на събития със състезателен характер, така и да позволят анализи за възможните позиционирания на отделните първенства и турнири в българския телевизионен ефир. В траекторията на многоплановостта на целта на дисертационния труд е позиционирана и ролята на коментарните студиа при отразяването на футболните двубои. За постигането на целта са предвидени **задачи**, които покриват и надхвърлят целевата рамка: Предвиден е исторически обзор и анализ на най-значимите моменти в еволюцията на футболния коментар; разграничаване на стиловете на коментар при радиото и телевизията; разкриване на вижданията на някои от съвременните телевизионни коментатори у нас и в чужбина относно футболния телевизионен

коментар; откриване и анализиране на желанията на телевизионната футболна аудитория по отношение на коментара; разработване на теоретични и практически модели за осъществяването на балансиран телевизионни футболни коментари; открояване на възможните разлики в стиловете при телевизионните коментатори и тяхното формиране; открояване на позиционираността при отделните футболни първенства и турнири в българския телевизионен ефир.

Обект на дисертационния труд са проявленията на съвременните спортни журналисти в динамична моделна среда.

Предмет на изследване е разкриването на взаимовръзки и изграждането на теоретични и практически модели за реализирането на футболен коментар с висок коефициент на добавена стойност.

Основна теза, която се защитава в дисертационния труд, в един синтезен вид, е

че съществуват няколко различни работещи модели за коментар на един футболен двубой, зависими от профила и броя на хората, ангажирани в неговото пряко отразяване, Въпреки че един добър спортен коментатор може да превърне и най-скучния мач в приятен за зрителите пред екрана, се настоява че генерирането на по-голяма добавена стойност в прякото отразяване на едно спортно събитие се предпоставя от наличието на два или повече специалисти.

Методологията, чрез която се осъществява дисертационният труд включва обстоен историко-литературен обзор; мониторинг на телевизионния медиен пазар; стандартизирани интервюта с експерти в областта на телевизионния футболен коментар; пряко анкетно проучване на телевизионна футболна аудитория и вторичен анализ на налични данни от по-рано провеждани изследвания.

Ограничения. В дисертацията се проследява развитието на футболения коментар в две конкретни страни в Европа – Великобритания и Германия.

Формирането на контрастиращи стилове на коментар в тези страни е конкретната причина да се изберат точно те, като една от отправните точки за историческо проследяване на развитието на футболния коментар в тези страни и за открояване на конкретните и възможни различия. Ограничението в този смисъл е своеобразна добавена стойност, подпомагаща развиването на целта и тезата на дисертанта.

Оценка на получените резултати в отделните глави на дисертацията

В първа глава съвсем резонно телевизионната спортна журналистика се проследява в един еволюционен разрез. Динамичният им характер е основан и релевантно предпоставен от дигитализацията и появата на новите медии, които според автора допринасят и позволяват не само допълнителна известност, и многократно по-високи приходи, отколкото приходите на известни актьори, компании, политици или други публични личности, но и изисквания за нови стандарти на компетентност пред спортните журналисти.

В главата се разкрива едномоделният и двумоделният подходи с техните положителни и отрицателни страни, както и че още със самото и утвърждаване професията спортен коментатор е една дискусийна сфера (коментар за едни, може да е неуспешен за други). Очертани са сериозните предизвикателства пред телевизионните коментатори в процеса на предварителната им подготовка - да не употребяват клиширани изрази и фрази, явяващи се „естествен враг“ при формирането на собствен, отличителен стил; да разполагат с най-разнообразни умения.

Втора глава на дисертационния труд разкрива телевизионното коментарно студио, неговото широко разпространено у нас и в чужбина, организирането му и специфицирането му като конкретен телевизионен жанр, в рамките на който се обединяват експликации на други телевизионни жанрове. В главата, на базата на сравнителен анализ, се

разраничават задълженията при работата на коментаторите в радиото и телевизията.

Всъщност докато първа и втора глава представят относително обстойното разработеността на темата в българската литература (доказателство за това са позоваванията, цитирането и интерпретирането не само на чуждестранни, но и на значими български автори), трета и четвърта глава са изключително авторски текстове. В тях именно съзирам най-големите приноси на дисертанта. Подготвените и реализирани две мащабни социологически изследвания на аудиторията и на експерти са завидни за всеки един дисертационен труд

В трета глава на базата на метода *експертна оценка* се изследват и разкриват мненията на 4 разпознаваеми лица от наложилите се коментатори у нас от спортния отдел на „Нова Броудкастинг Груп“ - **Борислав Борисов, Лъчезар Пройнов, Димитър Танев и Любослав Лозанов** върху **16 конкретни въпроса**, изцяло свързани с различни аспекти и моменти от работата на телевизионния коментатор на базата на които са разкрити модерните виждания на днешните телевизионни футболни коментатори. Осъществено е и стандартизирано интервю и с още един друг доказан специалист в областта на футболния коментар у нас – Васил Делов. Изведени са характеристиките и задълженията на втори коментатор, определения за „интро“ и „гайд“ при използването им, открити са елементите на „модулите“ на сблъсък по време на конкретна работа и начините за формиране на индивидуален стил.

Чрез мониторинга за позиционирането на различните първенства и турнири в българския телевизионен ефир, се стига до извода, че към датата на изследването, не съществува монополистичната структура и конкуренция на телевизионния пазар при клубните футболните първенства и турнири. Към днешна дата авторът говори за олигопол. Предвижда разпространението и на дуопол.

В четвърта глава глава от дисертационния труд дисертантът изследва телевизионната футболна аудитория по метода *пряка онлайн анкета* по 3 основни подтеми: любими футболни първенства и турнири; предпочитания и нагласи към футболния коментар; предпочитания и нагласи към коментарните студиа.Изследването се реализира през периода от 29.10.2021 г. до 02.12.2021 г. и обхваща 1025 отзовали се лица. В тази глава се представят и интерпретират резултатите по трите аспекта на проведената пряка онлайн анкета. Разкрито е, че почти цялото разнообразие от футболни продукти в българския телевизионен ефир се следят от огромна част от българската аудитория и се представят предпочитанията а зрителите към шампионатите и първенствата, мачовете на УЕФА,националните и клубни турнири, към двубоите на националния отбор и пр. Отношението към коментарите е специален обект на внимание.

Приносен момент е и осъщественият корелационен анализ, свързан с образоването и с възрастта, които обогатяват възможностите за анализ. Така се успява да се констатира, че по-образованата част от анкетираните има склонност да бъде и по-взискателна към съдържанието на коментара и коментарните студиа, че за по-възрастната част от анкетираните, телевизионните коментарни студиа не само представляват по-сериозен интерес, но и носят повече допълнителна информация около даден футболен мач, че за бъдещето на телевизионните коментарни студиа е важно те да успеят да привлекат вниманието и на по-младата част от аудиторията.

Резултатите от експертното изследване и изследването на аудиторията са и основна предпоставка за съставения от дисертанта „Наръчник на спортния коментатор“, в който са синтезирани важни практически съвети. Оценката ми на резултатите в съдържателен план е висока – налице е допълване и надграждане на съществуващи теоретизации.

Цялостната ми оценка е че докторантът е изпълнил успешно своята изследователска цел и задачи, че е усвоил високи умения за аналитичност и интерпретация, че е усвоил съчетаването и анализа на едномерните и двумерни разпределения и корелационен анализ, че добросъвестно обвързва теорията с емпирията и пр.

Публикации по дисертацията

Представени са 3 научни публикации по темата на дисертационния труд:

1 „Позициониране на футболните първенства и турнири в българския телевизионен ефир“, ISSN 2738-8492, София, Издателски комплекс - УНСС, Сборник с доклади от докторантски семинар №2", в УНСС, София, 2021 г.

2. Жанрове в телевизията: трансформация на телевизионния футболен коментар“ в инфраструктура: бизнес и комуникации., Юбилейна Десета Международна научна конференция за студенти и докторанти“ УНСС, София.

3. Спортните новини в интернет (анализ на практиките на gong.bg)“. в инфраструктура: бизнес и комуникации .Международна научна конференция за студенти и докторанти. УНСС, София, 22.04.2020 г.

Познаване на литературата Дисертантът показва много добро познаване на литературните източници. Цитирането и позоваването на конкретни автори е релевантно на съдържателните акценти **в дисертацията.**

Езикът, на който е написана дисертационната разработка е академичен и разбираем.

Авторефератът отговаря на дисертацията.

Приноси

Осъщественият пространен литературен обзор и анализ на възникването и развитието на спортната журналистика и открояването на нейните

специфики в отделните етапи на развитието и **нагледно демонстрира еволюцията на футболния коментар от неговото начало до наши дни.**

2. Обоснована технологията за осъществяване на качествен и балансиран телевизионен футболен коментар и чрез този подход е предложено надграждащо знание по отношение на спортната телевизионна журналистика.

3. Изведени са основни компоненти, които присъстват в съдържанието на телевизионния футболен коментар и по този начин е обогатено българското медиазнание относно жанровите специфики в спортната журналистика.

4. Извлечени са конкретни практически съвети за работата на спортния коментатор, които са своеобразен наръчник на телевизионния спортен коментатор.

5.Разкрити са актуалните нагласи на телевизионната футболна аудитория и предпочитанията ѝ по отношение на коментара и съдържанието на футболните студиа

6. Разработен е практически модел за реализирането на коментар с по-голяма добавена стойност.

Бележки и препоръки.

1.Препоръчвам при представянето и анализирането на резултатите от авторските емпирични социологически изследвания, особено при такъв висок брой отзовали се изследвани лица, да се използват проценти, а не брой лица. Препоръката да се вземе предвид при публикуването на дисертацията, което препоръчвам.

В заключение искам да потвърдя, че всичко казано дотук ми дава основание да гласувам убедено с „Да“ и да препоръчам на останалите членове на Научното жури да гласуват с „Да“ за присъждането на образователната и научна степен „Доктор“ на Георги Георгиев за дисертационния му труд **„Специфика и динамика на спортната**

телевизионна журналистика (Проблеми и предизвикателства пред футболния коментар)“ в Професионално направление 3.5 Обществени комуникации и информационни науки Докторска програма по „Журналистика“.

Рецензент:

**Проф.дн Добринка Станчева Пейчева,
ЮЗУ „Н.Рилски“**

REVIEW

on the dissertation of Georgi Georgiev "Specifics and dynamics of sports television journalism (Problems and challenges of football commentary)"

for obtaining the educational and scientific degree "Doctor" in Professional field 3.5 Public Communications and Information Sciences Doctoral Program in "Journalism"

Scientific adviser: Assoc. Prof. Dr. Stella Angova

Reviewer Prof. DSc Dobrinka Stancheva Peicheva-
South-West University "Neofit Rilski"

The defense of the dissertation of Georgi Georgiev, a full-time doctoral student in the Department of Media and Public Communications, is carried out based on Art. 99 of the Rules of Procedure of UNWE, Order №343 / 16.02.2021 of the Rector of UNWE, the decision of the Department Council of the Department of Media and Public Communications (Minutes 8 / 24.02.2022), and the decision of the Faculty Council of Faculty of Economics of Infrastructure (Minutes №23 / 08.03.2022) at UNWE.

Grounds for presenting the review: participation in the composition of the Scientific Jury for the defense of the dissertation according to Order 524 of 11.03.2022 of the Rector of UNWE.

1. Information about the dissertation

The Ph.D. student Georgi Georgiev is related to the issues of his dissertation. He has been involved in sports journalism for many years. Georgiev is a commentator on football matches from the Spanish championship - La Liga, host of television commentary studios for various championships. He was the

host of the first specialized program for Spanish football on Bulgarian air - "La Liga Diary," etc. He has been a full-time doctoral student in the department since 2019. He has successfully coped with all required legal obligations within the department and the University of National and World Economy.

Structure and volume of the dissertation

258 are the pages of the dissertation. It consists of an introduction, four chapters, a conclusion, and used literature. 78 are sources cited by the dissertation - 23 in Bulgarian and 55 in English. There are 6 author's tables, 33 graphics, and 2 infographics in the dissertation text, visualizing the different results of two sociological surveys conducted by the author.

General characteristics of the presented dissertation

The aim of the dissertation in the presented work is to discover the problems faced by television football commentators today. In framing his goal, the dissertation aims to identify those problems that help to bring out and develop working models for sports commentary, which are relevant to the coverage of events of a competitive nature, and allow the analysis of possible positions of individual championships and tournaments in the Bulgarian television air. In the trajectory of the multifaceted nature of the goal of the dissertation, the role of commentary studios in covering football matches is also positioned.

To achieve this goal, tasks are provided that cover and go beyond the target framework: A historical overview and analysis of the most significant moments in the evolution of football commentary are provided; distinguishing commentary styles in radio and television; revealing the views of some of the modern television commentators at home and abroad on football television commentary; discovering and analyzing the wishes of the television football audience regarding the commentary; development of theoretical and practical models for the implementation of balanced television football commentaries; highlighting the possible differences in the styles of television commentators

and their formation; highlighting the positioning in the individual football championships and tournaments on the Bulgarian television.

The **object** of the dissertation is the manifestations of modern sports journalists in a dynamic model environment.

The research subject is the discovery of relationships and the construction of theoretical and practical models for implementing football commentary with a high coefficient of added value.

The central **thesis**, which is defended in the dissertation in a synthetic form, is that there are several different working models for commenting on a football match, depending on the profile and number of people involved in its live coverage. However, a good sports commentator can make even the most boring game enjoyable for on-screen viewers; he insists. that the generation of more excellent added value in the direct coverage of a sporting event is presupposed by two or more professionals.

The **methodology** through which the dissertation is carried out includes a comprehensive historical and literary review; monitoring of the television media market; standardized interviews with experts in the field of television football commentary; direct survey of television football audience and secondary analysis of available data from previous surveys.

Scientific Limits. The dissertation traces the development of football commentary in two specific countries in Europe - Britain, and Germany. The formation of contrasting styles of commentary in these countries is the reason to choose them as one of the starting points for historical tracking of the development of football commentary in these countries and highlighting the specific and possible differences. The limitation in this sense is a kind of added value, helping to develop the goal and thesis of the dissertation.

Evaluation of the results obtained in the chapters of the dissertation

The first chapter is reasonable that television sports journalism is traced in an evolutionary context. Their dynamic nature is based on and relevantly presupposed by the digitalization and emergence of new media, which according to the author, contribute and allow not only additional fame and many times higher revenues than the revenues of famous actors, companies, politicians, or other public figures, but also requirements for new standards of competence for sports journalists.

The chapter reveals the one-model and two-model approaches with positive and negative sides. Even with the establishment of the profession of sports, the commentator is a discussion area (comments for some may be unsuccessful for others). The severe challenges for television commentators in their preliminary preparation are outlined - not to use clichéd expressions and phrases that are a "natural enemy" in forming their distinctive style; to have various skills.

The second chapter of the dissertation reveals the television commentary studio, its widespread in Bulgaria and abroad, its organization and specification as a specific television genre, which combines explications of other television genres. In the chapter, based on a comparative analysis, the duties of the commentators in radio and television are differentiated.

While the first and second chapters present the relatively detailed elaboration of the topic in Bulgarian literature (proof of this are the references, citations, and interpretations of foreign and important Bulgarian authors), the third and fourth chapters are exclusively author texts. In them, I see the most significant contributions of the dissertation. The two large-scale sociological surveys of the audience and experts prepared and realized are desirable for each dissertation.

In the third chapter, based on the expert assessment method, the opinions of 4 recognizable persons from the established commentators in our country from the sports department of Nova Broadcasting Group - Borislav Borisov, Lachezar Proinov, Dimitar Tanev, and Lyuboslav Lozanov on 16 specific questions are examined and revealed. Entirely related to various aspects and moments of the

work of the television commentator based on which the modern views of today's television football commentators are revealed. A standardized interview was conducted with another proven specialist in the field of football commentary in our country - Vasil Delov. The characteristics and obligations of a second commentator are given, the definitions of "intro" and "guide" in their use, the elements of the "modules" of collision during a particular job, and ways to form an individual style are highlighted.

By monitoring the positioning of the various championships and tournaments on Bulgarian television, it is concluded that as of the date of the study, there is no monopolistic structure and competition in the television market in club football championships and tournaments. To date, the author speaks of an oligopoly. It also envisages the spread of a duopoly.

In the fourth chapter of the dissertation, the dissertation examines the television football audience by the direct online survey on 3 main subtopics: favorite football championships and tournaments; preferences and attitudes towards football commentary; preferences and attitudes towards the commentary studios. The survey was conducted from October 29, 2021, to December 2, 2021, and covered 1,025 respondents.

This chapter presents and interprets the results of the three aspects of the direct online survey. It was revealed that almost the entire variety of football products on Bulgarian television is watched by a large part of the Bulgarian audience and presents viewers' preferences for championships and championships, UEFA matches, national and club tournaments, national team matches, etc. The attitude to the comments is a particular object of attention.

The correlation analysis related to education and age is also a contributing moment, which enriches the possibilities for analysis. Thus, it can be stated that the more educated part of the respondents tends to be more demanding on the content of the commentary and commentary studios, that for the older part of the respondents, television commentary studios are not only of more serious

interest, but they also bring more additional information about a football match, that for the future of television commentary studios it is important that they manage to attract the attention of the younger part of the audience.

The results of the expert research and the research of the audience are also the main prerequisite for the "Handbook of Sports Commentator" compiled by the dissertation, in which crucial practical advice is synthesized.

My assessment of the results in terms of content is high - there is a supplement and upgrade of existing theorizations.

My overall assessment is that the doctoral student has completed his research goals and objectives, mastered high skills in analytics and interpretation, and mastered the combination and analysis of one-dimensional and two-dimensional distributions and correlation analysis, which conscientiously links theory to empiricism.

Publications

3 scientific publications on the topic of the dissertation are presented:

1 "Positioning of football championships and tournaments on the Bulgarian television," ISSN 2738-8492, Sofia, Publishing Complex - UNWE, Collection of reports from the doctoral seminar №2 ", UNWE, Sofia, 2021.

2. Genres in television: the transformation of television football commentary into infrastructure: business and communications., Jubilee Tenth International Scientific Conference for students and Ph.D. students of UNWE, Sofia.

3. Sports news on the Internet (analysis of the practices of gong. bg) ". in infrastructure: business and communications. International scientific conference for students and doctoral students. UNWE, Sofia, April 22, 2020

Knowledge of literature The dissertation shows a very good knowledge of literary sources. Citing and referring to specific authors is relevant to the content of the dissertation.

The **language** in which the dissertation is written is academic and understandable.

The **abstract** corresponds to the dissertation.

Contributions

An extensive literature review and analysis of the emergence and development of sports journalism and highlighting its specifics in different stages of development demonstrates the evolution of football commentary from its inception to the present day.

2. Substantiated technology for the implementation of quality and balanced television football commentary and through this approach is offered to upgrade knowledge in sports television journalism.

3. The main components present in the content of the television football commentary are presented, and thus, the Bulgarian media's knowledge about the genre specifics in sports journalism is enriched.

4. Specific practical tips for the work of the sports commentator have been obtained, which are a kind of manual for the television sports commentator.

5. The current attitudes of the television football audience and its preferences regarding the commentary and the content of the football studios are revealed

6. A practical model has been developed to realize a comment with more excellent added value.

Notes and recommendations.

1. I recommend to be used percentages and not the number of persons in presenting and analyzing the results of the author's empirical sociological surveys, especially with such a high number of respondents.

In **conclusion**, I want to confirm that all that has been said so far gives me a reason to vote "Yes" and to recommend to the other members of the Scientific jury to vote "Yes" for the award of the educational and scientific degree "Doctor" by Georgi Georgiev for his dissertation work "Specifics and dynamics

of sports television journalism (Problems and challenges of football commentary)" in Professional field 3.5 Public Communications and Information Sciences Doctoral Program in Journalism.

Reviewer:

Prof. Dobrinka Stancheva Peicheva

27.04.2022